

Pealinna Teataja

Ilmub iga kolmapäeva ja laupäeva hommikul

TOIMETUS JA TALITUS: Tallinnas, Harju tän. nr. 45.
Avatud kella 9-st kuni kella 2-ni p. l. Telefon 427-50.
Väljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts. Trükkikoja
telefon 431-52.

TELLIMISE HIND:

Tallinna Majaomanikkude Seltsi liikmeile:
1 aastaks 3 kr., ½ aastaks 1.60 kr., 3 kuuks 0.90 kr.,
1 kuuks 0.35 krooni koos postikuludega.

Teistele tellijale:

1 aastaks 4.50 kr., ½ aastaks 2.50 kr., 3 kuuks 1.35 kr.,
1 kuuks 0.50 kr. koos postikuludega.

Kuulutused: kuulutusküljel 5 s., teksti ees 8 s., tekstis
10 senti mm veeru lauses.

Nr. 75 (542)

Kolmapäeval, 28. septembril 1938.

6. aastakäik

Tähelepanu!

Teisipäeval, 27. skp. avati uus eesti

üliriiete tellimiste äri

daamidele ja härradele

Vana Viru t. 7. Tel. 419-67

Valmiskaubana daamidele modellmanteleid ja lähemal päevil
ka härradele ainult kvaliteetkaupadest üleriideid.

Järelmaks soodsail tingimustil.

Suurima lugupidamisega

Ja an Mäger

„Mootor“ ja linnavalitsus protsessivad omnibuseliinide pärast

Tallinna linnavalitfogu 13. ja 27. aprillil koosolekul oli arutusel Tallinna omnibuseliinide linnaomavalitsuse kätte võtmise küsimus, mille eitas linnavalitsus. Volitogu otsustas küsimuse jaatavalt. Vastavalt volitogu otsustele pidi osalema „Mootor“ lahkama Tallinnas tegutsemast ja alates 2. maist pidid siin liikleva liikleva linnaomavalitsuse omnibused.

Uusi aga kujunes teisiti. Linnavalitfogu otsuse vastu 13. aprillist sisetunde rühm ei protesteerinud ja jeda võis pöörata täitmisele. Kuid 27. aprillil otsus jäi „õhu rippuma“: teedeminister tegi korralduse, mille põhjal omnibuseliinid, välja arvatud kaks liini, jäid „ajutiselt“ o. ü. „Mootori“ kätte. Ja o. ü. „Mootori“ volinikud tõstsid Tallinna ringkonnakohtu administratiivkojale ees kaebuse linnavalitfogu otsuste peale, paludes neid tühistada.

Uusi oli esmakohtu kohtus arutusel juba juure esimehel poolel, enne kohtute juurevaheaga, ja jäi pooleli, et nõutava kohtule kõnesolevas küsimuses teedeministri korralduse äravirja. Teistkordsest asi tuli kohtus arutusele möödunud laupäeval.

O. ü. „Mootori“ volinikud palusid asjaarutust uuesti edasi lükata. Nad palusid, et kohus nõuaks linnavalitfufelt linnavalitfufu ehitised linnavalitfogule ja 13. ning 27. aprillil peetud linnavalitfogu koosolekute protokollid, kuna kohtuaktis on vaid väljavõtteid protokollidest; et kohus kuulaks üle tunnistajaid linnavalitfikle asjaolu selgitamiseks, kas linnavalitfogu otsused ei olnud mitte filmakirjalikud; et kuulataks ära ekspertide arvamus küsimuse kohta, kas linnavalitfogu poolt sisse seatud uued omnibuseliinid ei ole tegelikult, füüsiliselt, endised liinid, nagu arvab teedeminister.

Nende palvete rahuldamise vastu vaidles linnavalitfufu volinik, seletades, et otsused ei olnud filmakirjalikud ja et tunnistajate seletustega ei saa ümber lükata linnavalitfogu otsuseid, kuna muu- teas 13. aprillil otsus on sisetunde poolt kinnitatud.

Linnavalitfufu voliniku väidete kohta seletasid „Mootori“ volinikud, et tunnistajaid on võimalik üle kuulata, kuna nad

on otustetegijad linnavalitfikud. Edasi sisetunde ei kinnita volitogu otsuseid, ta vaid kas paneb need seisma või lubab täitmisele. See täitmise-lubamine ei tähenda kinnitamist, mis kohtult võtaks võimaluse arutada volitogu otsuseid. Kui linnaomavalitsus võtab enda kätte omnibuseliinid, siis on ta samasugune liinipidaja, nagu iga teine, kelle kohta on maksavad vastavad liiklemis-eadused ja määrused. Linnavalitfufu ettepanekul volitogu muutis („uute“ liinide loomise läbi) omnibuseliinide võrku. Kuid seejuures jäeti täitmata eaduse see nõue, mis näeb ette sõjavägede ülemjuhataja seisufoha avaldamise nõutamis, kuna omnibuseliinidel on omajagu tähtsust ka riigikaitse seisufohalt. Lähitules võimast asjaolu, et omnibuseliinide linnaomavalitfufu kätte võtmisega 2. maist oleks liiklemine Tallinnas sattunud enam kui korralduse olekusse, teedeministerium, kokkuleppele pea-, sise- ja teedeministri, tegigi korralduse, mis on era korraline ja asjaoludest tingitud ning mille põhjal omnibuseliinid jäid „Mootori“ kätte.

Kohus otsustas „Mootori“ volinike palved osaliselt rahuldada ja asjaarutamise edasi lükata.

Rahs kinnisvara fund- wõõrandati

Wabariigi valitsus otsustas Tallinna Ehitusfondide Fondi seaduse põhjal fundwõõrandada Narva mnt. kaks kinnisvara. Mõlemate kinnisvarade omanikud pole antud tähtjaks suutnud tõendada, et nemad on suutelised ehitama seaduses ettenähtud juurusega hooned. Kinnisvarad ostab Pikaalenu Bank, kusjuures kokkuleppe sõlmimiseks hinnatub panga ja kinnisvaraomanike vahel antakse kahetuine tähtaeg.

Majaomanik,

kui tahad olla teadlik küsimusist, mis puudutavad
majaomanikkude, siis

t e l l i

„PEALINNA TEATAJA“

A. Hitler kõnelemas Berliini spordipalees.

Kõnniteemaks tasutakse koos kinnisvaramaksuga

Tähtsatu maitsus kehtima hakanud Tallinna kõnniteemaksu fundmääruse kohaselt tuleb majaomanikel tasuda kõnniteemaks koos kinnisvaramaksuga 30. novembriks. Kõnniteemaksu summa on märgitud kinnisvaramaksu lehele eri rubriigis. Kuna kõnniteemaks ei käi kogu linna kinnisvarade kohta, siis on endast mõistetavalt maksuvabad need majaomanikud, kellede maksulehel puudub vastav märge.

Kõnniteemaksu fundmääruse § 6. alusel on linnavalitfufel õigus kuni seitsmeks aastaks vähendada kõnniteemaksu kuni kahetolmandiku võrra kinnisvarale, mille kohale on ehitatud uus kõnnitee pärast 4. jaanuarit 1935. a., kui jee kõnnitee vastab Tallinna kõnniteede fundmääruse nõuetele. Arvestades sellekohast loodust, esitasid paljud majaomanikud

palved linna rahanduskojale.

Kuna kõnniteemaksu tasumise tähtaeg on lähedal ja majaomanike palvetele pole saadud vastust, siis on majaomanikud jäänud äraootavale seisufohale: puudub teadmine, kas palve on leidnud arvestamist või mitte. Meie sellekohaselt järeleparimisel selgus, et linna ehituskojale on lähemal ajal nende kinnisvarade kõnniteede ülevaatusele, millede omanikud on eitanud palve maksuõigustuse saamiseks. Paiklikul ülevaatusel selgitatakse kõnnitee ehitusviisi ja kui majaomanikul on dokumentide või tunnistajate näol võimalik tõendada, et kõnnitee on ehitatud peale 4. jaanuarit 1935. a., siis on loota kõnniteemaksu osalist alandamist. Neile, kelledele vähendatakse kõnniteemaksu, seatakse sellest arvatavasti enne 30. novembrit.

Tehnilist kirjandust kutseostuse arendamiseks

Inventariseerimise juures on kutsutud ellu kooperatiivühing „Tehniline kirjastus“, mille sihts on ehitustööstusele, ehitusmeistritele ja vastavate kutsekoostööde jaoks määratud tehniliste käsiraamatute väljaandmine. Sarnas- ministeriumis on töötatud välja nimekiri, milles on nähtud ette 100 käsiraamatut, mis peetakse vajalikuks kirjastada kutseostuse arendamise eesmärgil. Publitseerimise iseloomuga on neist 60–70. Neid tehnilisi käsiraamatuid tahabki hakata kirjastama asutatud kooperatiivühing. Ühingu tahab anda välja umbes 10 raamatut aastas. Siimesed ühingu kirjastusel ilmuvad raamatud ilmuvad juba eesoleval kuul. Nendeks on arb. R. Sõla u „Ehituskonstruktsioonid“ ja ins. A. Kriki „Maatri käsiraamat 1. osa“. Koostamisel on mitu uut käsiraamatut. Ühingu kirjastusel ilmuvad raamatud tahetakse hinnalt kujundada kõigile kätteleadavaks, kuna nad on koostatud aga asjatundjate poolt ja käivad läbi mitme kontrolli, on nad tähts- mata põhjalikud ja aitavad lahendada praegu teravalt tunda andvat väärtuslike tehniliste käsiraamatute puudust.

Uusi ehitusi

Linnavalitsus otsustas kinnitada järgmised ehitusprojektid:

S. Güntheri projekt maja fasfaadi muutmiseks Kuninga tän. 8.

M. Kopli kinnisvarade projekt kasuhoone ehitamiseks Beckeri asundus nr. 79.

E. Bergmanni projekt puust kolme- kordse elumaja mooderamisest Wismari tn. 19-c.

A. Klaasi projekt kanalifatsiooni ehitamiseks Niidi tn. 29.

4 kinnisvara manjardfordabel anti elamisluba.

Linnavalitsus kinnitas ehituskojale na ettepanekul nelja kahetolmande puumaja projektid, millede kolmandatel kordadel asuvad elukorterid. Teatavasti on kehtiva ehitusmääruse alusel puumaja kolmandale korrale keelatud ehitada elukortereid. Järelevalvet teostab ja elamisluba annab teedeministerium. Käesoleval juhul on teedeministerium annud elamisluba järgmistes kinnisvarades: Sõja tän. 11-b, Sõja tn. 11-a, Kopli tn. 18 ja Narva mnt. 73.

Majaomanikud ja laste eest hoolitsemine

Majaomanik ja lapse on juba mõnda aega olnud probleemiks, mille üle on sageli vahetatud mõtteid ja tehtud etteheiteid majaomanikele, et viimased ei olewat küllalt heatahtlikud lastega üürnike vastu ega hoolivat lastest. Märgitakse, et majaomanikud unustavad niuilelda majaomaniku seisusse tõustes oma kohustused ja ülesanded ühiskonna vastu, selle teenistusse nad astuvad finniswara omandamisega. Samuti leidis pühapäevases „Päevalehes“ märkimist, et meie majaomanikud on jeni wähe ära teinud laste heaoluks.

Laps, nagu iga elaw organism, waja- mat kasvamiseks ja arenemiseks sobiwaid eeltingimusi. Just selles suhtes leiduwat meie üürimajades palju puudusi. Majade õuedel puuduwat laste mängukohad, kuigi nende loomiseks polewat rohkem waja kui laudadest kottulöödud lihtne kastite ja mõni koorem puhast liiwa. Mängukohade puudumisel sunnitawat lapsi tahes-tahmata otstima teisi tegutsemis- ja mänguõimalusi, millest olewat tingitud laste jooksmised treppidel ning koridorides, majaseinte määrimine ja tapetite lõhkumine jne. Lõpuks aga märgitakse, et leegi puudus haffawat wiimajal ajal kaduma, kusjuures majaomanike seltsid on selleks suurelt kaasa aidanud.

Peab aga ütleva, et majaomanikud on ühiskonna teenistuses olles toonud palju suuremaid ohvreid, kui ükski teine rahwast. Kui majaomanik pole jeda wabatahtlikult tahtnud teha, siis on alati leitud fundmäärusi, millede kaudu majaomanikfond on sunnitud alistuma ühiskonna teenistusele. Sundmäärused on majaomanike kui püsiwa iseloomuga rahwastihhi juures alati leidnud peagu jajaprotsendilist täitmist. Muudugi pole mõeldaw kõitide eluwalvuste pealefurumine wõi lehtimapanef fundmäärustega, waid teataw enesealgatus peab teostuma ka wabal tahtel.

Majaomanike organisatsioonid ja majaomanikfond ise on kõigile riiklikele ja

ühiskondlikele ärtfioonidele ja üritustele elawalt kaasa löönud. Samuti on majaomanikud püüdnud heatahtlikult juhtuda ka lastega üürnike küsimusele. Kui selle küsimuse lahendamisel on esildunud erandnähte, siis ei tohiks need heita äldist warju kogu majaomanikkonnale. Rõndides pealinna elamisrajoones, wõib kõitjal, kus weidigi enam üürifortereid, näha laste eest hoolitsemist. Majaomanikud on hooiwidele ehitanud liiwakaste ja muretenud puhta liiwa eest. Tegelikult pole aga need liiwakastid leidnud jedomõrd elawat tarwitamist, kui küsimuse käsitlemine ajalehtede weergudel. Paljud üürnikud, kes hoolitsewad ja tunnewad muret laste kõitluse ja termise eest, ei tawasse oma lapsi üldse lasta sääraseisile üldkasutatawaisse liiwakastidesse. Kõitgile on teada, et neid liiwakaste ei kasuta mitte üksi lapsed, waid ka koerad ja kassid. Ka pole majaomanikul wõimalist iga päew täita kasti uue, puhta liiwaga. Nii wõib säärane üldkasutataw liiwakast kujuneda haiguste ja mustuse pesaks. Seepärast paljud lastewanemad peawad joomitawamaks wõibida lastega wabas loodus, kus on awaram ja wõib-olla ka puhtam.

Majaomanike laste eest hoolitsemine pole püüdnud sageli ainult liiwakasti ehitamisega. Paljud majaomanikud wõimaldawad üürnike lastel kasutada waba aialapikist. Majaomanikud on endalgatuse loonud eesaedu, istutades sinna puud ja pöösaid, et tuua kodu lähedusse ka tükikest rohelist. Sellest hoolimata leitakse weel, et majaomanikud on jeni wähe teinud laste heaoluks.

Meie omalt poolt wõime finnitada, et ühiskond ja kogukond on wähe ära teinud laste heaoluks.

Kui majaomanikud palusid kasutada wett üldkasutuseks määratud eesaedade kasutamiseks, siis otustas linnawalitsus selle küsimuse eitawalt. See on waid üks näide.

Meie kogukonna osa laste heaolu eest

Ettehihi peaminister kindral Thyrony ettehihi leegionäride keskel.

hoolitsemisel on jeni olnud wõrdlemisi tagasihoidlik. Kui me jätame wälja riigiparkide talituse algatusel rajatud Kadrioru lastepargi, siis peab ütleva, et omawalituse algatust laste eest hoolitsemisel pole peagu üldse näha. Paar-kolm liiwakastikest awalike puisteede ääres ja parkides on ainuke üritused sel alal. Jätkuimus on, kuiwõrd puhtad ja kasutamiskõitlikud need kastikesed origi, kuna me teame, et neid kasutawad ka linnas liiwakastid.

Laste heaolu eest hoolitsemine ei püüdu üksi liiwakastidega, waid sel alal oleks palju enam ära teha. Täiesti fõõdis on meil laste eest hoolitsemine talwel. Sinawalitlus on küll wõimaldanud kalgutamiseks kasutada paari tänawat, kuid jeda ei kasuta mudilased, waid kooliealine noorjugu. Noorema mudilaspeere eest hoolitsemisele pole jeni, kahjuks, üldse tähelepanu pööratud: puuduwad kalgu- ja saaniteed jne.

Ometi on see küsimus, mis wäärib tähelepanu, liiategi weel siis, kui walitlus-asutused üha enam toonitawad rahwarivu wähest juurekaswu.

Jagal juhul peaks kõigile olema teada, et majaomanikfond oma wabast tahtest on palju ära teinud laste heaolu eest hoolitsemisel. Omawalitlus ja kooliojafond on aga wõrdlemisi wähe selleks kaasa aidanud, et hoolitseta laste heaolu eest wäljaspool kogu, kooli ja hooi. Dotame sellekohaseid samme, algatusi ja ka foodustusi!

Majaomanike sünnipäewi.

Mets, Jüri	28. sept. 1915. a.
Rulderkuup, Jaan	28. „ 1871. a.
Silberg, August	29. „ 1880. a.
Reedel, Mihkel	29. „ 1874. a.
Sanson, Katarina	29. „ 1867. a.
Kester, Willem	29. „ 1872. a.
Paabu, Oskar	29. „ 1890. a.
Tõgi, Julius	30. „ 1894. a.

KOLLEKTSIOON

Stefan Zweig.

Kuid wanamees polnud weel küllastunud mu kiitustest. Ta otis ikka uusi ja uusi oletatawaid gramüüre ja otsekui jannunes iga mu kiitwa sõna järele. Kui lõpuks mapid olid läbi waadatud ja ta pidi wabastama laua kohwi jaoks, saabus mulle puhkuse hetk. Kuid mis oli minu wäike kergendusehe selle otsekui kolmekümne aasta wõrra noorenenud mehe wõidutsemise kõitwal! Ta jutustas tühat anekdooti oma juhuslikest otstudest, hüppas üles, liikas kõitwale igasuguse abi ja haaras taas mõne lehe, et jeda unesti kiita. Ta oli ebatavaliselt lõbus. Ent kui hakkasin jätma jumalaga, wanamees nagu ehmus, kortsutas kulme nagu rahulolematu laps, teletades, et ma ei talitawat dieti: ma polewat weel pooltki tema kollektfioonist näinud. Naifed nägid palju maewa, et jeda rahustada ja seletada, et ma ei wõi enam wiibida, kuna wastasel korral jään rongist maha.

Kui ta lõppeks rahunes, ma tahfin jätta jumalaga tolle õnnetu perekonnaga. Wanamees haatas mu käed, kotas formelega piki mu kätt, nagu tahaks ta käitlada oma mällu kujutlust minust ja nagu püüdes mulle puudutustega osutada fuuremat tähelepanu, kui ta jeda suutis sõnadega.

„Te tõite mulle palju, palju õnne oma küllastusega,“ algas ta liigutatult, „ma ei unusta jeda ialgi. See oli tõeline heategu minu vastu. Lõppeks ometi, lõppeks ometi mul oli wõimalus waadata oma kogu koos asjatundjaga! Ja te näete, et te pole asjata tulnud minu, wana pimeada juure. Ma tõotan teile, et wõtan oma testamenti punkti, mille järgi määran gramüüride müügi teie auwäärta kaubamaja hooeks. Teile saab osaks au korraldada selle, maailmale tundmata waranduse müüki!“ — Wanamees haatas hardumuses mapi järele.

— „Seni olete teie nende walitseja, kuni nad kanduwad laiali mõõda maailma. Subage mulle, et seate kogu hea kataloogi, mis on mulle mälestusjambaks, — paremat pole mul waja.“

Waatafin ta naife ja tiitre otja. Nad wärisefid mõlemad waewalt-märgatawalt, nagu seifafid nad kohtuniku ees. Ma taipasin hetke fuurust — wanamees määras minu kasutuse enda armates juure aarde, oma nähtamatu, juba ammu hukunud kollektfiooni. Olin niuõrt wapiustatud, et lubasin talle jeda, mida ma polnud suuteline täitma. Ja taas tekkis ta filmadesse läige. Ma tundsin, kuidas ta tänuhäheks haaras mu forme ja furus neid õrnalt.

Naifed jaatfid mind ukfeni. Nad ei julgenud midagi kõitelda, jekt terawa kuulmisega pime oleks haaranud iga üfifust sõnat; ent millises tänuiliffuses järelefid nende filmad!

Olin wapiustatud, kui lastufin treppile alla. Mul oli häbi... Otsekui kui halbas mingis muinasjutus ilmusin ma äkki nende wäeste majja, tegin pimeada paariks tunniks nägijaks, jain püha pettuse ofaliffeks ja waletafin häbematuks — ablas kappmees, kes tuli tõeliffelt waid jelleks, et kawalufega wõita endale weidi warandust. Kuid see, mis wiifin endaga kaaja, oli wäärtusliffum — leidfin inimese, kes meie päewil pidas kunstinaudingut fuurimaks ja õilfaimaks naidinufeks, kuna teifed kaasaeglased on selle nähtawasti lõpliffult unustanud.

Olin juba tänawal, kui kuulfin, et awati afen: wanamees ei suutnud end pidada ja tuli afna juure, et waadata sinnapoole, kuhu ta arwas mind minewat. Ta kummardus fugarwasti üle afnalaua, nii et naifed pidid jeda tagafid hoidma, lehwitas mulle rätifuga ja hüüdis noorusliffult rõõmsalt: „Head reifi!“

Ma ei fuuda unustada jeda pilki: petetud pimeada wanamehe õnneliff nägu õhtufumas pimenewa tänawa kohal, üle asfelbawate inimeste, nagu walge pilu faabufwas pimeduses...

(Lõpp.)

Juuniöö.

On leebe, lõhnadest joobunud juuniõhtu. Pargipingil istub ilus noor daam, huulkel mõitum naeratus. Noormees, kes juba wiwendat korda juit mõõdub, kasutab lõppeks juhust ja tõstab kübara: „Subage, et ma...!“

„Kui ostate ilufasti wõitelda, minugi poolest, kuid ma olen kindel, et tüütate mind!“ — „Oh, püüan teie wastu olla kena!“ Noor daam hakkas naerma: „Dean, mis te sellega mõitlete. Kolme minuti joofut te kutsute mind kuhugi tantfima, kuue minuti pärast kõnelete mulle wäljasõidust ja ühekfandal minutil juba wannute, et te ei unusta mind ialgi.“

Noormees kogeleb: „Kuidas teate jeda?“ — „Kuna ma teietaoliffi noormehe läbi näen!“ — „Teie olete minu wastu ülekõitune, mis ma teile olen teinud?“ — „Teie julgefite mind kõitetada, kuigi mina jelleks ei annud mingit põhjust!“ — „See on tõsi!“ wastas noormees, „kuid ma tahfin ainult pisut wõitelda!“ — „Wõitelda, wõitelda, naeruwäärta — alustage siis lõppeks sellega!“ — „Te ajate mu kawa jegi!“ — „Kirjutage omale kõitwa taha, noormees, et jelliffel juuniöö ei kõitelda kawadest, jee sõna lõhnab büroo järele. Sellistel leebetel õhtutel walitafte sõnad, mis panewad fudame helifema!“ — „Ma tahan ju, aga...!“ — „Aga teile ei meenu midagi waimufat...!“ Noor daam õhtas kergelt: „Miks on nii wähe noormehe, kes ostawad jüdamesetungiwalt kõitelda? Kuigi naifed päewal on ülfafaliffid, joomirwad nad mehi jelliffel wõdel näha küüriliffena!“ — „Süwa, ma jumalban teid!“

... jumaldate!“ õhtas daam, „milline kulunud sõna.“ Noormees oli juba kootamas lootust huwitawaks seiklufeks. — „Kas teate mõnd paremat wäljendit?“ — „Ühe sõnaga ei saa üldse midagi wäljenda.“

dada! Te pole mõni woormeess! Mul te oleffite pidanud uneldes unustama kõit sõnad... jelliffel lõhnadest tulwifl juuniöölf kõnelewad tunded! Wõi ütleva midagi üfina sobiwat, mida, ma ei tea, ma ei wõi ju ometi iifendale armuawalduft teha. Waadelge loodust; kas näete jeda jätawat putukat — ta lendab teifefle järele — ja imeliff, ta nagu kirjutasid wõitumdale sametile tulifirjas armuawaldufe...!“

„Kui ilufasti teie kõnelete!“ tunnistas noormees. „Miks ei kõnele teie teie?“ — „Kuna, kuna ma...!“ — „Kuna te liffitalk ei otfa. Teil puudub waimufus. Teie teete wähe oma parema mina aren- damiffeks! Sellise wähefse sõnatagawara ei tohi riskida daami kõitetada. Te nähtawasti ei loe midagi, kas teil üldse on mõni raamat kodus?“

Noormees tõufis tarmufalt püüti: „Te lähete liiga kaugele. Te lõbustate end minu kulul, te rikute kogu mu ilufa õhtu, solwate mu iifeteadwust, milliffe õigufega? Kes te dieti olete, kui kirjida tohin?“ — „Jeda te tohite: olen ühe tarwifiku käfiraamatu eifindaja, propageerija!“ — „Miks raamat fef on?“ — „Tühat sõna flirt!“ ütles noor daam fylawa magufufega. „See on tõesti wäga tarwiflik ja mõitum raamat, teie muidugi tellite jelle — palun, fiin on tellimiffeliff — fiin täitufulepea!“

Noormees mõitles põgenemiffefle, takerdus sõnades, kuid kirjutas fiiffi kuupaiste heledufes oma nime tellimiffelhele. „Tänan wäga!“ ütles noor daam, „aga nüüd palun teid lahutada, jekt too musta habemega härra mõõdub meift juba wiwendat korda.“ — „Wõdage ka jee oma wõitku!“ ütles noormees, „jekt jee mees wajab raamatut weel hädaliffemalt kui mina. Ta näib päris kohmetu!“

„Te effite juba jälle, mu härra! See härra on nimelt raamatu autor ja — minu mees!“

"KÜLMATAAT" "KAWE"
KOMPVEK

Hitler kõneles

Esmaspäeva õhtul A. Hitler pidas Berliini spordipalees rahvale kõne.

Rogu maailm loeb ja kommenteerib seda. See on ta mõistetav: ultimatiivse märgurija tähtpäev, mille Hitler esitas Tšehhoslovakkiale, on paari päeva pärast käes.

Seda kõnet kuulates ja lugedes kõit kiisid: kas annab see lootust rahule, või pole sündmuste käiku enam võimalk pidurdata?

Sest sõja eelfaasid on juba kõit läbi tehtud: üldmobilisatsioon Tšehhoslovakkias, osaline mobilisatsioon Prantšusmaal ja Belgias, Inglismaa laemasitk on sõjaaegsele koostöödega atakivalmis, Sakamaa sõjalised jõud suurtel manöövritel võtjid juba warem liitumissuuna Tšehhoslovakkia poole. Peale muu kõneldashi veel, et A. Wene lennukid on jõudnud Tšehhoslovakkia kohale.

Peale läbirääkimiste näilist nurjumist Chamberlaini ja Hitleri wahel finititi üldises fooris, et nüüd oleneb kõit Hitlerist.

Seda Hitleri kõnet oodati kui tema wiimast sõna. Hitler lähtus järgmijelt: „Meie wälispoliitika eesmärgid on kindlaks määratud otjuses teenida ainult Saksa rahvast, jältitada seda rahwast maailmas ja kaitsta tema olemasolu.“

Edasi ta peatus wahelordade arenemisel naabritega, Saksa-Poola suhetel, mis olewat lõplikult lahendatud, jamuti ei jõuswat piirituli kiisumust Prantšusmaaga. Edasi on ta ulatanud kae Inglismaale, kellega ta ei taha mõistelda sõjalavastitu alal. See kõnelewat waid Sakamaa rahuarmaastusest ja headest wahelordadest loetletud riikidega.

Sealt aga, kus algab jutt Tšehhoslovakkias, muutub kõit. „Tšehhi riiki algas koe walega.“

... see riik oli määratud jelleks, et seda mõidakst tarbitorral tarwitada Sakamaa wastu. Ta pidi saama Prantšuse õhuhakkits. See riik tarwitab nüüd bolshewismi oma sisjefaiigumawarawana.

... on tulnud aeg, mil tuleb kõneldashelget feelt.“ Et Hitler ei pidanud mitte rahule, waid sõjakõnet, jelles pole kahtlust.

Ta dellareeris: „Meie oleme saawutanud rehwastuse, millist maailm veel ei ole näinud... Mina olen kannud hooft selle eest, et loodi uus sõjawägi moodfaimate rehwadega, millised üldse on olemas.“ Säärane endakindlus ja

kinnitused kõnelewad ise enefe eest. Edasi: „See on wiimne territoriaalne nõudmine, mis mul on esitada Euroopale. Aga see on nõudmine, millest mina ei tagane, ja mida mina teostan Jumala abiga.“ Ka nende sõnade fisu ei wõimalda kahtluid mõistmisi.

Millest aga Hitler mõõda läheb, on nõudmised, mis ta esitas Tšehhoslovakkiale ja millede pärast tema ja Chamberlaini läbirääkimised ei annud tulemust; mida kogu maailm kahe riigimehe kohtamiste tagajärjena ootas; mispärast peale Chamberlaini tagasiõudumist kogu Tšehhoslovakkia uuesti wõttis oma alla juba loomutatud maakohad, wiis läbi üldmobilisatsiooni. Osaltelt Prantšusmaa ja ka Inglismaa asusid suurema hooaga sõjapuhkemise ettevalmistusi teostama.

Meie näeme siit, et rahu ei ole mitte eeskätt pooldataw, et juudei-Sakslaste kiisumisse on nähtawasti põimitud mitmeid teisi asjaolusid, mida ei ole kerge, kui mitte wõimatu rahulisel teel lahendada, et on jõudnud kätte filmapiik, mil sõjapuhhoos on haaranud juhte ning rahwaid, mil sõda ei nii enam jellena, millest tuleks hoiduda, waid mida iegi ihaldatasse.

See, kuidas Hitler oma kõnes kohtles Tšehhi ja Tšehhoslovakkia: „See Tšehhi riik algas koe walega. Selle wale isa oli Benesh...“ fäärased wäljendused ei juuna kohtuleppe-lahenduse poole ja nende tagajärjeks on tarwalisest wastaspoole järeleandmatuse ning wastupanutahete tõus.

Näeme siis, et juba kõnelewad äärmuslikud noodid. Wõib-olla nii endakindel esinemine kohtab, laostab, demoraliseerib wastaseid, sunnib neid kapituleeruma?

Kuna aga wastaste blokk pole mitte wäike ega nõrk, siis waevalt on loota, et Hitleri ultimatiivsed nõuded leiawad wastumõtmisi. Sõja wõib nähtawasti ära hoida ainult miski suur üllatus, mis Hitlerit sunnib enda nõudmisi pehmedama, mille tõttu ta wõtaks tagasi ka kahu, mis antud sõjawägedele, et nad 1. oktoobril tungiks Tšehhoslovakkiasse.

Wõib-olla see üllatus sünnib. Mis edasi saab, seda näitab tulewik. Oluford Euroopas peale Hitleri kõnet ei ole muutunud teregemaks, küll aga on suurele hädale wastumine nüüd kõikidele päewaselge.

Austraalia tellib Cestist õli-ajamise retorde

Cesti õlitööstus on tõmmanud endale paljude riikide tähelepanu. Muuseas leidub ka Austraalias suuremaid põlewkiwilaadmeid, millistest nüüd Cesti esifujul ekspuuteerima hakata kawatsetakse. Sidney lähedal seisab juba aastakümneid warijufurmas mingi wana põlewkiwilaewandus. Nüüd on asutud selle taaselustamisele ning juba aasta pärast pannakse käima Austraalia esimene õliwabrik. Tellimine wabriku sissejeadele on antud Cestile kui tuntud nimega „õli-maale“. Austraalia õliwabrikule ehitatakse meil täpselt samasugused õliajamise retordid kui Riwiõlis ja töödomega kuni 300 tn. õöpäewa jooksul. Kuuldawasti kawatsewad austraallased oma esimest põlewkiwilaewandust ristida wastawa eesti ettemõtte esifujul „Riwiõlits“.

Weini ja õlle tarvitamisest Euroopas

Prantšuse ajatirjandus aivaldab statistilisi arwe weini ja õlle joomise kohta Euroopa riikides. Weini tarwitamisel jelsab esikohal Prantšusmaa: iga prantšulase kohta tuleb 146 liitrit weini aastas. Itaallane joob 92, hispaanlane 88, icheweitslane 45, ungarlane 42, bulgaarlane 22 ja rumeenlane 15 liitrit aastas. Õllejoomises jelsab 185 liitriga esirinas Belgia. Englane joob 77, sakslane 68, taanlane 62, prantšlane 42, rootslane 38 ja norralane 25 ltr. õlut aastas.

Majaomanikud!

Tellige ja lugege

„Pealinna Teatajat“

Läti sõõb oma suhtrut

Suhtrunaeritawatajate arv. kaswas Lätis 20.082-kt 1936. a. 21.198-le 1937. a. Samal ajal kaswas suhtrunaeri kaswupind 11.696 ha-kt 12.891 ha-le, kessmine jaak hektaari kohta 20.300 kg-kt 21.600 kg-le, suhtrutööstusele hangitud naerikogus 237.610 tonnilt 278.903 tonnile ja põllumeeste sissetulek naeri müügist 7,74 milj. latilt 9,14 milj. latile.

Läti suhtrutööstus koosneb kolmest wabrikust, milledes 1937. a. tööhooajal oli kottu 1140 töötajat.

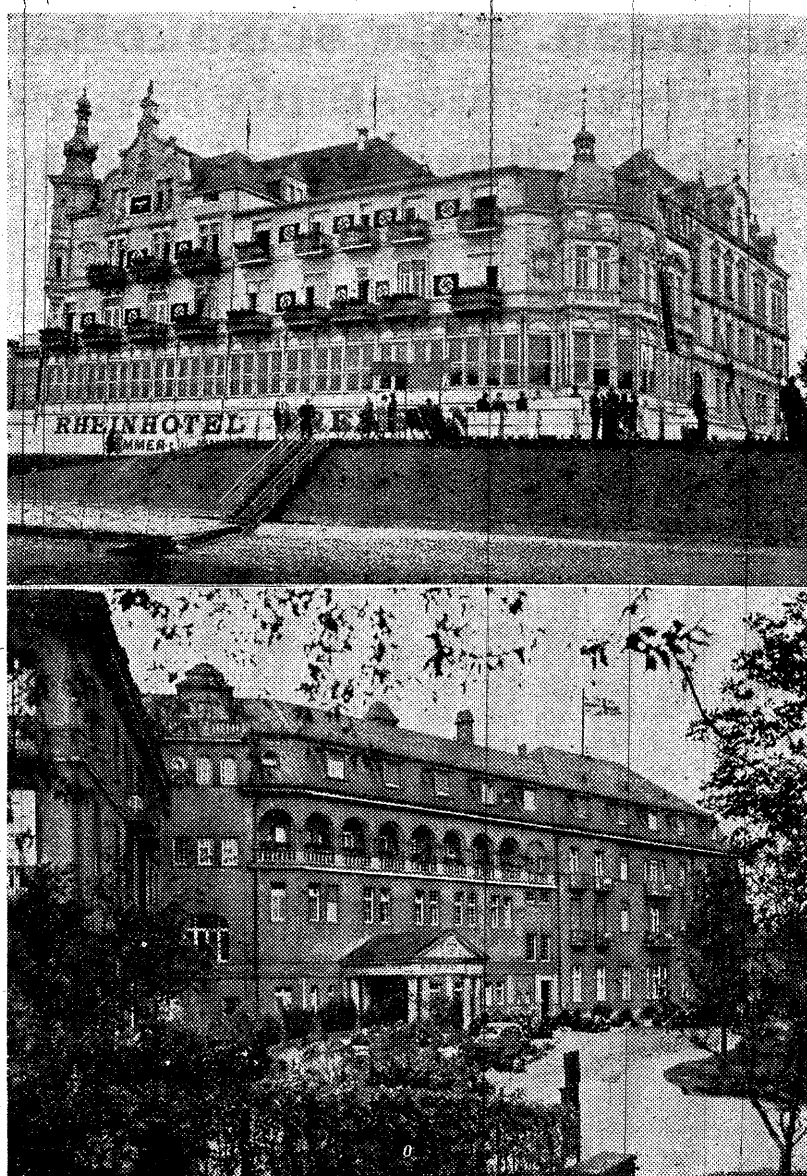
Suhtrutoodang oli 1935. a. 45.172 tn., 1936. a. 38.260 tn. ja 1937. a. 45.175 tn. Suhtrutarwitus hinnaati Lätis ühtlasi 1935. a. 41.689 tonnile, 1936. a. 43.337 tn. ja 1937. a. 44.273 tonnile.

Rogu suhtrutoodanguist 1937. a. tarwitas tööstus (fotolaadimabrikud, mahlatööstus, liitööritööstus jne.) 4015 tn.

Omamaa suhtrutoodangu kaswamise tagajärjel on suhtru sissewedu juba peaaegu täielikult lõppenud ja hakatud suhtrut eksportima. Ka Cestis on läti suhtrut sisse weetud.

Jaapawane wale.

Friidör: Järg on koe teie käes.
Keller: Schnitzli saate filmapiik.
Sambagrist: Teie ei pane seda tähelegi.
Wäimees ämmale: Rõõmustan, et find nägin. Tule wasti jälle.
Kinasep: Ringad on täna õhtuks findlasti walmis.
Wüjanna: Ma ise kannan seda pesu.

Hitleri ja Chamberlaini teine kohtamine.

Ulemal: Dreesen'i hotell, kus leidsid aset nõupidamised Hitleri ja Chamberlaini wahel, ja kus Hitler elas Godesbergis wiibimise ajal. All: Kuurhotell „Petersberg“, kus peatus Ingliise peaminister Chamberlain.

Kodanike ettevalmistusest tulewiku sõja korral

(Järg.)

Itaalia-Abessiinia sõja wäikest süütepommi efekti seletatakse sellega, et Abessiinias polnud midagi erilist, mida oleks waja olnud maha põletada. Itaalia tarwitas siiski süütepomme ja häwitas nendega Dessie, Harari jt. tugewasti asustatud elukeskused.

On selge, et süütepomme mõidakse kasutada tulewiku sõja korral nende odawuse tõttu massilistelt ja nende wastu mõitlemijeks ainult tuletoojest ei jattu, jellepärast on tingimata tarwilik, et kõit kodanikud oskaksid nende wastu mõitleda ja et igas majas oleksid käepärast kahjutulede wastu mõitlemise lihtsaimadki wahendid, nagu liiwakast kuitwa liiwa ja labidaga (süütepommi summutamiseks), ämberpriis wõi ämber ja weetünn. Selliste wäheste wahenditega mõiwad maelanikud teha süütepommi kahjutuks veel enne seda, kui see on jõudnudki tekitada kahjutulu.

Gaasipommide tarwituselewmõtmist ei pooldata awalikult. Sõjagaas on elawa looduse massilise häwitamise wahend. Ta ei woli oma ohwreid, jellepärast on selle tarwituselewmõtmise ka riikidewahelistel konverentsidel hukka mõistatud ja keelatud, jamuti nagu aerobakterioloogiline relw (nakkushaiguste bakterid). Kuid keegi ei wõi kindel olla, et jellest keelust üle ei astuta. Näiteid on jelleks kiilladest Itaalia-Abessiinia sõjast ja ka Jaapani-Hiina wahelistest konfliktist. Kaitjeks sõjagaaside wastu on gaasitorbitud ja õhufindlast juletawad gaasifindlad ruumid wõi wariendid. Wiimastele ei saa endastmõistatavalt suuri lootusi panna, kuna neid ei juudeta kogu elanikkonniale ehitada. Seepärast on õhufaitse juurim-tähelepanu pööratud kodanike warustamisele gaasitorbitutega.

Inglismaa on leidnud endale ülesandeks warustada kogu elanikkonda riigi ja omawalitsuse tulul gaasitorbitutega, walmistades jelleks otstarbekas 50 milj. gaasitorbitut täiskaswanutele ja 6 milj. torbitut lastele. Gaasitorbituid kodanikele rahujal wälja ei anta. Need hoitakse ühijelt ja jaotatakse laiali sõja korral. Kalkulatsioonide kohaselt juudetakse warustada Londoni elanikkond gaasitor-

bitutega 2 tunni jooksul.

Sakamaa warustab oma kodanikke nn. rahwagaasitorbitutega, mis müüakse 1—5 RM eest, olenedes otja jõutusest.

Rogu eeltoodust näeme, on kodanliku õhufaitse korraldamine üks tõsisemaid probleme. See on uus ala, jellesse ei ole jõutud veel maast-madalast süweneda, siin on tarwis õppida veel juhtidel kui ka juhitatatel. Aga see on tarwilik ala ja ilma jellela ei ole riigifaitse enam mõeldaw.

Meie riik on wäikene ja jelles ei ole kohta, kuhu ei mõiks waelnase lennukagi tungida juba kõige kaugemas ulatuses 1½ tunni jooksul. Meie peame seda arwestama, kuigi meil ei ole karta otjelt sõjapõtu, aga hilia oleks hakata siis veel ettevalmistusi tegema, kui meid peaks riinama kaudnegi sõjaõht. Sga kodanik peab olema teadlik, kuidas kättuda õhufallaletungi olukorras õfufestuses, j. o. linnas, alewis ja mujal, et hoida kottu jõudu, mida tarbitorral mõiks rafendada otstarbekamalt üldiste õhtude wastu. Kui oleme teadlikud, omame oskusi ja abinõusid, siis juudame alati organiseeritult oma kodu kaitsta ka rasfetel sõjabeitlusmomentidel.

Selleks wajame kodanikku õhufaitset.

Konflikt filmide rahwuswahelistel mõistlufel Weneetias.

Ragu „Times“ teab. Weneetias filmide rahwuswahelistel mõistlufel on tekkunud konflikt juru koosseisus.

Sellest on lahkunud inglise ja ameerika esindajad põhjusel, et esimene auhind anti Leni Riefenstali filmile „Olimpiamängud“. Lahkunud juru liikmed waidawad, et esimene auhinna wäljaandmisel eeltingimuseks peab olema, et see oleks siiseeniline, mitte aga dokumentaalne film. „Olimpiamängud“ on aga dokumentaalne film. „Musfolini karikas“ on otjustatud anda ameerika filmile lenduriite elust, mis on walminud Musfolini poja juhatusel. Ka selle otjufega lahkunud juru liikmed pole nõustunud. Nii oligi lepitamatu konflikt juru wältimatu.

Majaomanik ja ta mured

Selle pealtirja all käsitab läinud pühapäeval ilmunud „Päevaleht“ pikemalt majaomanike olukorda ja organiseerimist Eesti iseseisvuse algusest tänapäevani. Rõõmustamalt ei puudu kirjutiselt ka objektivne ja iegi heatahtlik hinnang majaomanike püüdlustele ja õigustatud seisufohtadele. Allpool avaldame sellest mõningaid väljavõtteid:

Üürnik ja majaomanik ühest künnu.

Enamus Tallinna majaomanikest kuulub eeslinnadele. Nad on oma varanduse kogunud ausa tööga lihttöölisena, voolimehena jne., nad on oma seisukoha saavutanud raste töö, suure vaeva ja viisa kohtuhoiuga. See pärast on endast mõistatav, et meil ei saa olla majaomaniku ja üürniku vahel mingit klassi vahet, sest tänane üürnik võib juba homseks oma maja üles lüüa ja nõnda pärida majaomaniku tiitli.

Meie majaomanikud ja üürnikud on võrreldavad ühest künnu ja samast künnu.

Kuid tähtsust on nende vahel siiski olemas — see üüriniku küsimus. Üürnik soovib mada lamat üüri, kuid majaomaniku soov on jälle ümberpöörduks. On ilmne, et üürinik ei ole ega ega teise poole soovist, kuna siin disteerivad teised tegurid, peamiselt korteritõukuse ja -pakkumise vahetord. See aga oleneb jälle üldisest rahvamajanduslikust olukorrast ja ehituspoliitika. Sõltuvalt üldine majanduselu, vaheneb ka nõudmine korterite järele.

On murefid majaomanikel ja murefid üürnikel.

Kui puudub kindel sisetulek ja teenistus, siis ei saa üürnik tasuda ka kõige odavamalt üüri. Majaomanik on aga mahutanud oma kinnisvarasse kapitali, mille eest meil makse-

takse 7% (samal ajal aga tehakse teistel aladel laene koost 5%-ga) ja mille majaomanik peab üürist tasuma. Meie kapitali protsent on kõrge (enam-vähem ajatolane võiks olla 5%) ja sellest on tingitud meie üürinike suhteline kallidus. Teisest küljest aga on üürinike sisetulekud töötavust suhteliselt madalamad kui teistes maades.

Siit leiamegi majaomaniku ja üürniku omavahelise üürile ühe olulisima põhjuse, mille vältimine on võimalik vaid mõlema tihedama ja koostöölise koostööga.

Mured korteritahetajate pärast.

Suurt kahju nii majaomanikule kui ka üürnikule endale sünnitab sagedane korteritahetamine. Kummaltki Tallinnas korteritahetajate protsent kõrgem kui teistes Euroopa linnades. Nii näiteks 1934. a. vahetati Tallinnas ligikaudu 18.500 korterit. Kui arvestame, et viimase rahvaloenduse andmeil tuli Tallinnas iga korteri kohta keskmiselt 3,1 elaniku, siis näeme, et ümmarguselt pool (18.500×3,1=57.350) pealinna elanikkonnast tahetas aasta jooksul korterit.

Säärane nähtus on ebaloomekult.

sest korteritahetamise puhul iga uue üürniku sisetulek toob kaasa kulusid nõudvaid remonte ja muud parandustööd maja juures. Samal ajal nõuab ümberkolimine asjatuid kulusid ka üürnikelt. Rahelt poolt loogu kulusid jada siin suuri summasid, mis võiksid leida mujal meie majanduses palju tulusamaid kasutamise võimalusi.

Rõõmustamalt peab märkima, et viimasel ajal on korteritahetamine märkja vähenenud, mis on tingitud meie tööturu mahu suurenemisest ja rahva sisetulekute tõusust, mille tõttu üürnikud ei tee enam asjatuid kulusid, otsest odavamalt kortereid, mis aga tegelikult käib kallimaks.

Inglismaa on palavikus

„Tähtid hudeedi-jakslastega tänava-kohtluses.“ „Senleini-mäsu 27 ohvrit.“ „Lähemad tunnid ootustavad.“ „Chamberlain lendab Hitleri juure.“ „Kabinett peab nõu Hitleri nõudmistele üle.“

Need on vaid üksikud hügapealkirjad, mis viimase nädala kirjendamisest Londoni tänavanurkadel lehemüüjate plakatitelt.

Kui varasem Esheshollowakkia kriisile suhtuti üksteiselt, on viimased sündmused ühel hooil näidanud nii tõsiselt, ametnikele, kriitikele kui ka pereemale, et asi parvub igauhesse.

Ja teadmine, et maa sõda või rahu ootustatakse käesoleval nädalal, on äkki inglise rahva elus tekitanud pöördet.

See ei tähenda, et inglise rahvas on langenud sõjapühhoosi, ei, see ei sobiks selle rahva hoiatuga. Kuid tõsi on, et elurõõmus -labilõike-inglane üldse on muutunud väga tõsiseks.

Downing Street'il, inglise peaministri asukohal, neil päevil tuhanded ootasid tundide viiti, et näha Chamberlaini ja ministreid tulemas ning minemas, ja mõib-olla, et „otsestest kätest“ midagi kuulda.

Alalehed, mis iga tund ilmusid uute sõnumitega, kisti müüjate käest. Üldmeeleolu on Esheshollowakkia ja enne-koite Chamberlaini poolt.

„Inglismaa ise on märgus.“ lausus üks vanem härra. „Ma tunnen sakslasi. Esheshollowakkia on ainult üks etapp Hitleri teel. Ja viimaseks sihtiks on Prantusmaa ja meie.“ Ringiolijad jaa-tasid.

Boolehoiu-meelavaldusi Chamberlainile sündis ka finos, kui näidati viimase ärarandu Berchtesgadenisse. Järgnes ringwaade: Esheshollowakkia, natside parteipäev, Hitler Nürnbergis — juur-ülesvõte, selle puhul kuuludus publiku teast wilet.

Tõnnil, mil Chamberlain ja Hitler pidasid läbirääkimisi, umbes 200 briti fashisti korraldasid Piccadillys demonit-ratsiooni: „Meie ei taha sõda“ ja „Inglismaa, arvesta oma seisukorda“ — demonitratatsioon jätkis väga nigelat mulje.

Kriisimeeleolu all Inglismaa ma-

janduselu peagu seijab. Chitustegemus, mis eelmisel aastal oli väga elav, on katkestatud.

„Meie ei tea jügu, kas meil järgmisel nädalal võimaldub tööd edasi teha.“ on tavaline seletus.

Minut reisibürood on ametis — et saksa laewadelt ameerika turistide reisi-pileteid inglise ja ameerika laewadele ümber kirjutada.

Ra Londoni börsil tundub kriisi. Kur-sid langedavad.

Inglismaa palub. Canterbury peapiiskopi korraldusel Westminsteri katedraal on päevad ja ööd läbi avatud, tundmata sõduri haura ees kogu aeg testab wafine palwelus rahu eest. Katedraal on ka õõsi palweta-jaid täis.

Kas Inglismaa püsifandmise-wõime-lised mehed on sõjavalmis?

Siimesel hetkel see nii ei näi. Inglis-maal pole sõjaväeteenistuse hündust ja, waatamata kiirele suurenemisele, waba-tahelik regulaarwägi pole küllalt suur, et „siimese liini“ komplekti wälja laata.

Kuid maa sõjaline tugewus seijab oh-witseride korpusel, mis kahtlemata on suurim ja parima wäljaõppega maail-mas. Jga keskkoolilõpilane wõi üliõpi-lane maailmasõjast peale oma õppeajal kuulub „Officers Training Corps'i“ ja tõsteti teatud rügementi leitnandiks. Need on walmis igapäew nekrutite komp-letteerimisele asuma.

48 miljonit inglasi waatawad Neville Chamberlainile kui oma wiimsele lootu-sele sõjast pääsmiseks. Aga 48 miljonit inglasi seijawad nagu üks mees ta selja-taga ja on walmis andma oma wiimase, kui saabub traagiline moment, nagu toona, mil Lord Nelson oma kästirjas awaldas:

„Inglismaa ootab, et igamees täidaks oma kohust.“

Selgimisega aiandusega tutvuma.

Tallinna linnawalitsusel on kawat-su-sel linna aiandus ühes puukooriga praegusest asukohast üle wiia teistale. Kuna see toiming on seofes mõningate muuda-tustega, siis ootustati linnaaednik H. Lepp saata Selgimis, kus linna aiandus ole-wat eeskujulik, et tutvuda sealse olukor-raga.

Rinniswarade oksjonid

Kus, kelle poolt ja millal toimub oksjon.	Rinniswara	
	Omanik, asukoht.	Sinne.
Tallinna ringkonnakohtu ruumes, Tallinnas, Värnu m. 7. 3. jst. kohtu-ristaw R. Tiit. 6. oktoobril 1938. a. kell 11.	Morduch Leitelsbaum'ile kuuluv üks kolmand. mõttel. oia kinniswarast, Tallinnas, Kadaka tee nr. 14, kinnistu nr. 1378.	3000 fr.
Seal'amas, 8. jst. kohtu-ristaw R. Nõu, 3. novembril 1938. a. kl. 11.	German Johanson'ile kuuluv kinnis-wara Nõmmel, Mustamäe tn. nr. 59, kinnistu nr. 2962.	1500 fr.
Seal'amas, Keila jst. kohtu-ristaw A. Rauts, 20. oktoobril 1938. a. kl. 11.	Melander Einmann'i kinniswara, maakoht Sarjumaal, Tamme nr. 187, kinnistu nr. 12966.	2000 fr.
Seal'amas, Raasiku jst. kohtu-ristaw B. Sehto, 17. oktoobril 1938. a. kl. 11.	Jakob Ernits'a kinniswara, maakoht Sarjumaal, „Nebwert“ nr. 118, kinnistu nr. 6715.	500 fr.
Seal'amas, 1. jst. kohtu-ristaw J. Sants, 24. oktoobril 1938. a. kl. 11.	Anders Miffelin'i kinniswara, ma-a la Päähemaal, „Emene“ nr. 74, kinnistu nr. 12701.	300 fr.
—do— 28. novembril 1938. a. kl. 11.	Johannes Nurroos'i kinniswara, ta-lukoht Päähemaal, Oria wallas, „Ka-fik“, kinnistu nr. 186.	2500 fr.
—do— Keila jst. kohtu-ristaw A. Rauts, 24. oktoobril 1938. a. kl. 11.	Johannes Sorro kinniswara, talumaa-koht Sarjumaal, „Reino“ nr. 2, kinnistu nr. 4942.	4000 fr.

Wälismaalt.

Kolm päeva kodu- ja välismaalt. Kodumaalt.

Suur lastewõit Soome üle

Cesti-Soome maailmõistlus lahtmises, mis peeti laupäeval ja pühapäeval korrespondentsõistlusena Cestis Lõndi lasterajal ja Soomes Malmi lasterajadel, lõppes Cesti võiduga. Wabapiisijst lastmises Cesti meeskond sai soomlastelt loo-bumismõidu, kuna Soome meeskond jät-tis mõistluse tiheda udu pärast laupäeval pooleni ja ei saanud seda halbade ilmas-tituolude tõttu jatkata ka pühapäewa hommikupooleni. Raks udu walitjes ka Cestis, kuid Cesti 10-liikeline mees-kond wiis hoolimata sellest mõistluse lõ-puni ja saavutas kogusummas 10.994 filma.

Pühapäewa õhtupoolikul peetud wä-kefaliibripüüsi maailmõistluse ajal olid ilmastikuolud soodsamad ja sellest tingi-tuna kujunesid tagajärjed ennenähtama-tult suurepäraseks. Seeford lasti maa-mõistlusele wäkefaliibripüüsi esmaford-selt täismatth — iga lasturil tuli lasta 3×40 lastu. Kummagi maa poolt esi-nes 22 lasturit, misjuures lõppkõrnu-tete tegemisel arvestati 20 parema las-turi tulemusel. Cesti meeskond saaru-tas kogusummas 22.978 filma Soome 22.754 filma wastu. Seega mõitis Cesti maailmõistluse 224 filmaga, mis tähenda-b, et iga Cesti lastur ldi oma soomlastest wastast ligemale 11 filmaga.

Uim ehitab maja lasterikastele perefondadele

Nagu meie kindlast allikast kuuleme, asub Tallinna linnawalitsus veel täna-wu jügisel püstitama Belgulinna maja eluforteritega lasterikastele perefonda-dele. Maja tuleks kivihoone, künne for-teriga, igauks neist kaks tuba ja köök. Si-algse arwestuse järele lähets maja maks-ma kuni 60.000 krooni ja see ehitataks Nurmne tänawa äärde. Uur uues majas tuleks wõrdlemisi soodus ja linna wõe-takse eranditult elama waid lasterikkaid perefondi.

Tõolisid nõuawad tõõksmajade ehitamist

Tõolisühingute Refliidu poolt esitati majandusministriile märgufiri, milles kelliit peab tarwilikuts panna alus töö-liselamute ehitamisele. Nii Tallinnas, põlewkiwitõõstuse rajoonis kui ka mujal on tõõliskonna hulgas teffinud huiwi oma elamute ehitamiseks. Ka üksikute ette-wõtjate hulgas on märgata tahet jõudu-mõõda kaasa aidata oma tõõliste forteri-olude parandamiseks. Refliidu arwates tuleks riigiwõimu kaasabil luua wastaw komitee, kes töötaks wälja tõõliskorterite ehitamise kawat ja selgitaks ehituskapi-tali saamise võimalusi. Komitee koos-seisu kuulufid esindajad majandus-, fot-fiaal- ja teedeministeeriumist ning keli-liidust ja Tõõliskojast.

Malewõit 9½:6½ Soome üle

Raks päewa kestnud malewõistluse Cesti-Soome wahel mõitis Cesti wähe-forraga 9½:6½. Edutas oli meie juur-meister B. Keres.

Ra Ameerika walmistub sõjale

„Asfociated Press“ teatab Washingtoni-st, et Ühendriikide maa- ja meremägi kawatsewad nõuda kongressilt uusi kre-ditte, et tõsta Ameerika relwastumise tempot. Wõlemad ülemjuhatused on wälja töötanud uued ettepanekud, mis ületawad mitmesaja miljoni dollari mõr-ra käesolewaks eelarweaastaks ettenä-hitud summa, mis on 1,6 miljardi dolla-rit. Mereministeerium on teatanud, et ta eelolewal eelarweaastal wajab umbes 200 miljonit dollarit enam kui sel aas-tal, et ehitada veel 20 uut sõjalaewa ja teostada juba alanud laewastiku ehitus-katwa.

Hitler kõneles...

Saksa riigijuhht A. Hitler pidas esmas-päewa õhtul Berliinis suurema kõne, milles ta kästas praegust poliitilist olu-korda. Tema kõne üffitsjalikum käsi-telu on awaldatud meie lehes teijal.

Ameerika hoiatus Euroopale.

President Roosevelti saatis telegrammi Hitlerile ja president Beneshile, milles ütleb: Ameerika rahwas on teadlik sellest, et ükski rahwas ei pääse täielikult taga-järgedest, mida mõib kaasa tuua maail-makatastroof. Ühendriikide traditsiooni-line poliitika on olnud alati rahwusma-heliste täiufisimuste lahendamise eden-damine rahulikul teel. Edasi president tähendab, et tema on weendunud, et ükski probleem ei ole nii raske, et seda ei saaks lahendada rahulikul ja mõistlikul teel. Nii kaua kui jatkunud läbirääkimised, nii-kaua jääb lootust, et õigluse waim mõi-dab ja et maailm pääfeb uue sõja puhke-mise meelest.

Demokraatlikud riigid toetawad Esheshit.

Londoni ametlikest ringkonnist seleta-takse, et viimase nädala jooksul peami-nister Chamberlain on püüdnud koos Saksa riigikantsleriga leida teed Eshesho-lowakkia probleemi rahuliseks lahendu-feks. Seda on veel võimalik saavutada läbirääkimise teel. Saksa nõudmine Su-deedimaa üleandmiseks (n juba leidnud wastumõtmist Prantuse, Britti ja Esheshollowakkia walitluste poolt.

Kui aga, hoolimata kõigist pingutus-est, mis on tehtud Britti peaministri poolt, peaks teostuma Saksa kallaletung Esheshollowakkiale, siis selle kõhelefs tu-lemuseks on, et Prantusmaa peab mi-nema Esheshollowakkiale appi, ja Suur-Britannia ja Benemaa seijawad siis kindlasti Prantusmaa kõrwal. Ei ole veel liiga hilja seda suurt tragöödiat seisma panna. Ja seepärast kõit rahwad peawad nõudma, et see asi lahendataks wabade läbirääkimiste teel.

Chamberlain kogu aeg luges...

Jstunud oma elus eiford lennufile, et sõita Hitlerile külla, olemat Chamber-lain otsekohe otfinud wälja wafu raa-matu ja asunud seda lugema. Sama kor-dunud ka tagasilennul, ja seda lennufi-juhi meelehärmas, kes oli walinud ilu-samaist kohtadest ülesõidu, et peamini-ster mõiks ilusaist waadetest rõõmu tun-da. Minuselefs wahelduseks oli see, et Saksaamaale sõidul Chamberlain oli tel-linud kaks mõileiba loomaliisaga ja pool kannu wiskit, tagasilõidul kaks mõileiba ning kann bordeaux' weini.

Wastutaw peatoimetaja: A Wiederfeldt.

„Kiirtrükk“, Tallinn, Rüütli 4. 1938.